

2006-02-20

Dnr KUR 2005/6670

Socialdepartementet
103 33 Stockholm

Yttrande

Folkhälsopolitisk rapport 2005 (Dnr S2005/7557/FH)

Allmänt

Ett stort antal faktorer i samhällsorganisationen och i människors livsvillkor och levnadsvanor bidrar till hälsa eller ohälsa. En förtjänstfull redovisning av dessa presenteras i Folkhälsopolitisk rapport 2005.

Kulturrådet har på uppdrag av regeringen utarbetat en strategi för kultur och folkhälsa (dnr KUR 2005/2622) som lämnats till regeringen (Socialdepartementet) och till Folkhälsoinstitutet i augusti 2005. Kulturrådet har dessutom på regeringens uppdrag till Folkhälsoinstitutet lämnat förslag till indikatorer för folkhälsa och kultur (dnr KUR 2004/2171).

Kulturrådet begränsar sitt yttrande till de frågor som regeringen angivit i remissen att det är särskilt viktigt att få svar på.

Sammanfattning

Bestämningsfaktorn för kultur och folkhälsa är deltagande i kulturaktiviteter (kulturlivet). Ett av kulturpolitikens viktigaste mål är att göra kulturen tillgänglig för alla och en av Kulturrådets huvuduppgifter är att medverka till att undanröja de hinder som finns mot att alla skall kunna ta del av kultur av hög kvalitet och till eget skapande.

Att mäta kulturens påverkan på hälsan är svårt och de resultat som finns bör tolkas med försiktighet. Många tecken tyder på att det är själva gemenskapen, som deltagandet innebär, som skapar välbefinnandet. De tidigare genomförda kulturvaneundersökningarna visar att medborgarna blivit alltmer kulturaktiva, men att det finns stora skillnader mellan olika grupper och i olika delar av landet.

Avsnittet i Folkhälsorapporten om utvecklingen av arbetet med folkhälsofrågor, som berör Kulturrådets intresseområde, sammanfaller i viss mån med de åtgärder Kulturrådet har tagit upp i sin strategi för kultur och folkhälsa och som berör de folkhälsopolitiska målen 1, 3, 4, 6 och 9. Kulturrådet har således inget att invända mot det som tas upp under utvecklingen av arbetet med de folkhälsofrågor som berör rådets ansvarsområde.

Kostnaderna för de förslag och åtgärder som rör Kulturrådets intresseområde kan till stor del rymmas inom befintliga budgetramar. Kulturrådet kan dock inte bedöma i vilken omfattning utbildning och forskning inom området kultur och hälsa kan bedrivas utan att särskilda medel anvisas.

Kulturrådets syn på utvecklingen för bestämningsfaktorerna och på utfallet av och relevansen hos de indikatorer som är av betydelse för rådets intresseområde

Bestämningsfaktorn för kultur och folkhälsa är deltagande i kulturaktiviteter (kulturlivet). Ett av kulturpolitikens viktigaste mål är att göra kulturen tillgänglig för alla och en av Kulturrådets huvuduppgifter är att medverka till att undanröja de hinder som finns mot att alla skall kunna ta del av kultur av hög kvalitet och till eget skapande.

Att mäta kulturens påverkan på hälsan är svårt och de resultat som finns bör tolkas med försiktighet. Det är oklart om de positiva hälsoeffekter som deltagande i kulturaktiviteter ger kan härledas till kulturen i sig. Många tecken tyder på att det är själva gemenskapen, som deltagandet innebär, som skapar välbefinnandet.

Kulturrådet genomför undersökningar om medborgarnas kulturvanor sedan 1983. Undersökningarna publiceras i *Kulturbarometern*, den senaste utgiven 2003. Under år 2002 publicerades därutöver en särskild rapport, *Den kulturella välfärden*, där svenska folkets kulturvanor 1976–1999 redovisas.

De tidigare genomförda undersökningarna visar att medborgarna blivit alltmer kulturaktiva, men att det finns stora skillnader mellan olika grupper och i olika delar av landet.

Kulturrådets syn på avsnitten om utvecklingen av arbetet med de folkhälsofrågor som berör rådets intresseområde

De avsnitt i Folkhälsorapporten om utvecklingen av arbetet med folkhälsofrågor som berör Kulturrådets intresseområde sammanfaller i viss mån med de åtgärder Kulturrådet har listat i sin strategi för kultur och folkhälsa och som berör målområdena 1, 3, 4, 6 och 9.

Samverkan är en viktig del av Kulturrådets uppdrag. Kulturrådet skall bidra till att samspelen mellan statliga, regionala och kommunala insatser utvecklas och har även utvecklat former för samverkan med ett flertal statliga myndigheter och organisationer. Ett av Kulturrådets inriktningsmål för åren 2005–2007 är att utveckla dialogen med verksamheter, huvudmän och andra som kan bidra till att målen för kulturpolitiken nås. I detta arbete ingår också att verka för kulturen i ett folkhälsoperspektiv.

I sammanfattning handlar det om att Kulturrådet skall

- implementera kulturen i ett folkhälsoperspektiv i de regionala dialoger som Kulturrådet och huvudmännen för regionala kulturinstitutioner genomför i syfte att utveckla kulturen i regionen, där en av flera aspekter är de funktionshindrades tillgång till kultur,
- utveckla samarbetet med folkbildning och andra organisationer i det folkhälsopolitiska arbetet,
- utveckla samarbetet med universitet och (vård)högskolor för att främja forskning och utbildning om kultur och folkhälsa,
- stärka och vidareutveckla arbetet med kultur i skolan på nationell nivå och samverka med andra myndigheter, regioner, kommuner, institutioner och organisationer för att främja tillgången till barn- och ungdomskultur,
- hålla sig informerad om hur landsting och andra vårdgivare verkar för att kulturen tas tillvara i vård- och omsorgsarbetet,
- driva utvecklingsprogrammet för dans i skolan i samarbete med Myndigheten för skolutveckling, NCFE och Elevorganisationen i Sverige under den inledande tvåårsperioden 2005–2006 samt inom ramen för Kulturrådets regionala dialoger behandla handlingsprogrammet för dans samt dans i skolan,
- följa och ta del av den forskning som kommer till stånd genom de medel Vetenskapsrådet disponerar för forskning avseende kultur och folkhälsa samt att samla och sprida kunskap om forskning inom området kultur och folkhälsa.

Kulturrådet har inget att invända mot det som tas upp i Folkhälsorapporten under avsnittet om utvecklingen av arbetet med de folkhälsofrågor som berör rådets ansvarsområde.

Finansiella konsekvenser

Kostnaderna för de förslag och åtgärder som rör Kulturrådets intresseområde kan till stor del rymmas inom befintliga budgetramar. Kulturrådet kan dock inte bedöma i vilken omfattning utbildningsbehov och forskning inom området kultur och hälsa kan bedrivas utan att särskilda medel anvisas. Kulturrådet disponerar för sin del begränsade projektmedel för uppgifter inom området kultur och hälsa. Utbildningsinsatser som rör vård- respektive utbildnings- och forskningssektorn måste finansieras med andra medel än de som är destinerade till kulturändamål.

I detta ärende har t.f. generaldirektören Benny Marcel fattat beslut efter föredragning av handläggaren Siv Junback. I den slutliga handläggningen har även avdelningschefen Annica Dahl deltagit.

Benny Marcel

Siv Junback